

Sygn. akt VIII GC 409/12

WYROK

W I M I E N I U R Z E C Z Y P O S P O L I T E J P O L S K I E J

Dnia 12 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Górską

Protokolant Patrycja Predko

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2013 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa B. R.

przeciwko R. G.

o zapłatę

I oddala powództwo;

II zasądza od powódki B. R. na rzecz pozwanego R. G. kwotę 3600 (trzech tysięcy sześciuset) złotych tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt VIII GC 409/12

UZASADNIENIE

Powódka B. R. wniosła o zasądzenie od pozwanego R. G. kwoty 100.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami do dnia 17 maja 2012r. W uzasadnieniu powódka wskazała, że strony łączyła umowa o dzieło, której przedmiotem było wykonanie aranżacji wnętrza restauracji oraz holu recepcyjnego w Hotelu (...) w Ś.. Pozwany nie dostarczył powódce załącznika do umowy oraz koncepcji, w oparciu o którą realizowane było dzieło. Po wykonaniu znacznej części dzieła ujawniły się jego wady, które pozwany miał usunąć po zakończeniu sezonu hotelarskiego. Pozwany otrzymał wynagrodzenie nie obejmujące prac dodatkowych. Całość wynagrodzenia miała zostać mu przekazana po sporządzeniu protokołu zdawczo – odbiorczego w listopadzie – grudniu 2011r. Pozwany nie dopełnił zobowiązania, a mimo to dochodził wynagrodzenia za prace dodatkowe. Powództwo w tym zakresie zostało uwzględnione przez Sąd Rejonowy w Szczecinie, jednak w postępowaniu tym jakość prac nie była badana. Natomiast w toku eksploatacji obiektu ujawniły się liczne wady – elementy wypaczały się, odklejały, odstawały od pionu czy poziomu. Pomimo wezwania pozwany nie dokonał usunięcia wad i celowo nie odbierał kierowanej do niego korespondencji.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu pozwany zakwestionował, aby wykonane przez niego prace były wadliwe i aby ustalał z powódką termin usunięcia wad. W ocenie pozwanego powódka podpisując faktury VAT potwierdziła prawidłowe wykonanie usługi, ponadto w zawieranych aneksach do umowy również nie dała wyrazu niezadowolenia z jakości prac. Powódka jest profesjonalistą, więc powinna w treści faktur VAT uczynić wzmiankę o ewentualnych wadach i terminie ich usunięcia. Ponadto wobec treści umowy powódka miała obowiązek zgłoszenia ewentualnych poprawek na piśmie, w terminie dwóch tygodni od zgłoszenia wykonania aranżacji wnętrza. Powódka nie zgłosiła

żadnych uwag na piśmie, stąd należy uznać, że akceptowała prace w stanie przekazanym przez pozwanego. To zaś wyłącza możliwość kierowana wobec pozwanego roszczeń z rękojmi za wady, gdyż powódka wiedziała o wadzie w chwili odbioru, a nadto upłynął rok od wydania dzieła (od 1.06.2011r.), a zatem ewentualne uprawnienia z rękojmi wygasły. Pozwany podniósł również, że nie doręczono mu wezwania, a nadto w pozwie zawarto bardzo ogólne sformułowania dotyczące charakteru wad.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 lutego 2011r. powódka B. R. zawarła z pozwanym R. G. umowę o dzieło, na mocy której pozwany zobowiązał się do wykonania projektu wnętrza restauracji oraz holu recepcyjnego w Hotelu (...) w Ś., a następnie prac zgodnie z wykonanym projektem wnętrza do dnia 29 kwietnia 2011r. Wynagrodzenie pozwanego określono na 248.902,50 zł brutto, miało być ono płatne w 5 częściach i następujących terminach: 30.000 zł do dnia 21 lutego 2011r., 40.000 zł do dnia 2 marca 2011r., 70.000 zł do dnia 21 marca 2011r., 70.000 zł do 4 kwietnia 2011r. i 38.902,50 zł do 30 kwietnia 2011r. (§3). W §7 ust. 2 wskazano, że wszystkie elementy niezbędne do wykonania dzieła, a wykonane poza umową będą traktowane jako elementy dodatkowe i będą podlegały osobnej wycenie. Prace miały zostać wykonane zgodnie z załącznikiem nr 1 do umowy oraz projektem wnętrza.

W załączniku nr 1 wyszczególniono odrębnie koszty materiałów oraz robocizny w odniesieniu do każdej części realizowanych prac: stołów, łóż restauracyjnych, zabudowy ścian restauracji, zabudowy filarów z łóżami, zabudowy wnęki sufitowej, baru i regału alkoholowego, recepcji, zabudowy ścian holu recepcyjnego i podświetleń ledowych.

Dowód:

- umowa z dnia 18.02.2011r. k. 10-14
- załącznik nr 1 do umowy k. 15-19
- podsumowanie kosztów k. 20-21

Umowa z dnia 18 lutego 2011r. była wielokrotnie aneksowana. Aneks nr (...) z dnia 15 marca 2011r. dotyczył wykonania elementów dodatkowych aranżacji wnętrz oraz wykonawstwa przeróbek istniejących elementów. Na mocy tego aneksu pozwany zobowiązał się wykonać prace dodatkowe o łącznej wartości 4.564,53 zł brutto, w tym m. in. pogrubienie blatów w barze i recepcji, zabudowę filara. Aneks numer (...) przewidywał wykonanie przez pozwanego okapu nad barem w sali restauracyjnej za kwotę 10.917,48 zł.

Z kolei w aneksie nr (...) zmieniona została data udostępnienia pomieszczeń przez powódkę. Nadto ustalono, że ostateczny termin rozliczenia zaliczek i prac dodatkowych z aneksu nr (...) nastąpi do 30 kwietnia 2011r.

W aneksie nr (...) z dnia 29 kwietnia 2011r. powódka zobowiązała się do przygotowania dotychczas nieudostępnionych pomieszczeń do dnia 2 maja 2011r. i wypełnienia ustalonych terminów płatności.

Na mocy porozumienia końcowego z dnia 4 maja 2011r. strony ustaliły, że do dnia 9 maja 2011r. nastąpi rozliczenie za wszystkie prace dodatkowe, określone w aneksie nr (...) do umowy z dnia 18 lutego 2011r. o wartości 91.801,11 zł brutto. Na dzień 20 maja 2011r. do rozliczenia pozostała kwota 4.670 zł.

Dowód:

- aneks nr (...) z dnia 15.03.2011r. k. 23-24
- aneks nr (...) z dnia 6.04.2011r. k. 25
- rzut sufitu nad barem k. 26
- aneks nr (...) k. 27

- aneks nr (...) z dnia 2.04.2011r. k. 28
- porozumienie końcowe z dnia 4.05.2011r. k. 29-30
- zmiana zabudowy k. 31
- elementy do rozliczenia k. 32

W toku realizacji prac powódka zgłaszała pozwanemu zastrzeżenia dotyczące sposobu ich wykonania. Dotyczyły one m.in. kształtu łoży czy obudowy filarów. W związku z tymi uwagami pozwany dokonywał modyfikacji koncepcji aranżacji wnętrza, uwzględniając zgłoszone uwagi. Powódka w rozmowie z pracownikami dawała również czasem wyraz niezadowolenia z jakości wykonanych przez pozwanego prac.

Dowód:

- zeznania świadka S. J. płyta k. 84
- zeznania świadka J. K. płyta k. 84
- zeznania świadka R. Z. płyta k. 84
- zeznania świadka M. K. płyta k. 84
- zeznania powódki B. R. k. płyta k. 84
- zeznania pozwanego R. G. płyta k. 84

Pozwany zakończył wykonywanie prac objętych umową z dnia 18 lutego 2011r. w dniu 26 maja 2011r. Prace wykonywane były do późna w nocy, poprzedzającej przyjazd pierwszych gości.

W dniu 1 czerwca 2011r. pozwany wystawił dwie faktury VAT. Pierwsza z nich, o numerze (...) opiewała na kwotę 4.227,01 zł brutto i obejmowała należności za wyklejenie laminatem drzwi wewnętrznych w holu recepcyjnym i tapetowanie ścian. Faktura VAT nr (...) na kwotę 35.133,50 zł dotyczyła należności za wykonanie stołów i łóż restauracyjnych. W fakturach wskazano termin płatności 6 czerwca 2011 r. i zawarto adnotację „potwierdzam wykonanie usługi zgodnie z fakturą” Powódka zaakceptowała ww. faktury swym podpisem.

Po zakończeniu wykonania prac przez pozwanego powódka nie zgłaszała wystąpienia wad w wykonanych pracach.

Dowód:

- zdjęcia k. 40
- płyta zawierająca filmy i zdjęcia k. 59
- faktura VAT nr (...) k. 36
- faktura VAT nr (...) k. 37
- zeznania powódki B. R. płyta k. 84
- zeznania pozwanego R. G. płyta k. 84

Pozwany wystąpił w dniu 22 września 2011r. z powództwem przeciwko B. R. o zapłatę kwoty 39.360,51 zł wraz z odsetkami tytułem należności z faktur VAT nr (...). Powództwo zostało uwzględnione w całości.

Bezsporne, a nadto

pozew o zapłatę k. 33-35

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Podstawę prawną powództwa stanowił art. 637 § 2 k.c., zgodnie z którym gdy wady usunąć się nie dadzą albo gdy z okoliczności wynika, że przyjmujący zamówienie nie zdoła ich usunąć w czasie odpowiednim, zamawiający może od umowy odstąpić, jeżeli wady są istotne; jeżeli wady nie są istotne, zamawiający może żądać obniżenia wynagrodzenia w odpowiednim stosunku. To samo dotyczy wypadku, gdy przyjmujący zamówienie nie usunął wad w terminie wyznaczonym przez zamawiającego.

W celu ustalenia czy stronie powodowej przysługuje uprawnienie do obniżenia ceny niezbędne jest zbadanie w pierwszej kolejności czy zachowany został termin zawiadomienia o wadzie (art. 563 k.c.), a także czy uprawnienia te nie wygasły w związku z treścią art. 568 § 1 k.c. Powołane uregulowania znajdują zastosowanie przy umowie o dzieło poprzez odesłanie zawarte w art. 638 k.c.

Bezsporny był fakt wykonania przez pozwanego łączącej strony umowy oraz zapłaty na jego rzecz wynagrodzenia zgodnie z jej treścią. Pozwany kwestionował istnienie wad w wykonanych pracach, a także fakt zawiadomienia o ich wystąpieniu czy wezwania do ich usunięcia.

Stan faktyczny ustalony został na podstawie dokumentów przedłożonych przez strony- umowy wraz z aneksami, rysunków, faktur, a także zdjęć i filmów. Żadna ze stron nie kwestionowała ich treści, Sąd również nie znalazł podstaw do podważania ich autentyczności. Za wiarygodne uznano również zeznania świadków S. J., J. K., R. Z., M. K. oraz stron. Zeznania te jedynie w ograniczonym zakresie przyczyniły się do poczynienia jednoznacznych ustaleń w sprawie. Zauważyć należy, że świadkowie S. J. i J. K. nie uczestniczyli bezpośrednio w realizacji prac przez pozwanego, mieli ograniczoną możliwość obserwacji przebiegu tych prac, a także przebiegu współpracy stron i ich relacji. Świadczyli, że jakość prac nie była dobra i nie zadawała powódki, jednak nie potrafili stwierdzić czy, oraz ewentualnie kiedy i w jakiej formie uwagi w tym zakresie były przekazywane R. G.. Z kolei R. Z., M. K. oraz pozwany twierdzili, że powódka nie zgłaszała zastrzeżeń do jakości wykonanych prac, zaś uwagi co do koncepcji aranżacji wnętrza były na bieżąco uwzględniane. Powódka wskazywała w swych zeznaniach na występujące jej zdaniem uchybienia, jednak nie sprecyzowała ich dokładnie, formułując jedynie ogólne uwagi co do jakości prac. Twierdziła nadto, że spis usterek był wysyłany do pozwanego mailem, choć przedstawiony materiał dowodowy nie potwierdza tej okoliczności. Zeznania świadków i stron nie pozwalają na dokonanie ustaleń istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy w kierunku postulowanym przez powódkę – momentu rzekomego zawiadomienia pozwanego o stwierdzonych wadach oraz zachowania uprawnień z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy.

Sąd oddalił wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wad w pracach wykonanych przez pozwanego i obniżenia wartości tych prac wskutek wad. Kwestia ta (tzn. ewentualna wadliwość prac) pozostawała bowiem bez wpływu na rozstrzygnięcie wobec uprzedniego ustalenia, że powódka nie dochowała aktów staranności - nie zawiadomiła pozwanego o wadach w wymaganym terminie, a nadto upłynął już termin do wykonania ewentualnych uprawnień z rękojmi. Przyczyny takiego stanowiska przedstawione zostaną w dalszej części uzasadnienia.

Sąd oddalił również zgłoszony dopiero na rozprawie wniosek powódki o zobowiązanie jej do przedłożenia dowodu doręczenia korespondencji pozwanemu oraz zobowiązanie stron do przedłożenia dokumentacji dotyczącej umowy z dnia 18 lutego 2009r., uznając że dowody te były spóźnione w kontekście brzmienia art. 207 § 6 i art. 217 § 2 k.p.c. Dochodząc zwrotu części zapłaconej kwoty w wyniku obniżenia wynagrodzenia za wykonanie dzieła powódka obowiązana była wykazać przesłanki warunkujące to obniżenie – w tym nie tylko występowanie wad, lecz także zawiadomienie o nich pozwanego i wezwanie do ich usunięcia. Powódka formułowała twierdzenia dotyczące złej jakości prac i ich niezgodności z ustaloną przed ich rozpoczęciem koncepcją, stąd dowody na poparcie tych twierdzeń

winna powołać już w pozwie. Sama powódka potwierdziła projektem aranżacji wnętrza - rysunkiem technicznym stanowiącym załącznik nr 2 do umowy dysponowała już wcześniej; nie ma też podstaw do przyjęcia, że zachodziły jakiegokolwiek przeszkody w złożeniu dowodu wysłania pozwanemu wezwania z dnia 5 kwietnia 2012 r.

Przechodząc do merytorycznej oceny zasadności powództwa, w pierwszej kolejności należy odnieść się do brzmienia art. 563 § 2 k.p.c. Według jego treści przy sprzedaży między osobami prowadzącymi działalność gospodarczą utrata uprawnień z tytułu rękojmi następuje, jeżeli kupujący nie zbadał rzeczy w czasie i w sposób przyjęty przy rzeczach tego rodzaju i nie zawiadomił niezwłocznie sprzedawcy o dostrzeżonej wadzie, a w wypadku gdy wada wyszła na jaw dopiero później - jeżeli nie zawiadomił sprzedawcy niezwłocznie po jej wykryciu. Powódka wywodziła w pozwie, że wady dzieła ujawniły się w toku eksploatacji, jednak w zeznaniach wskazała że wady istniały już momencie zakończenia prac przez pozwanego. Odnosząc się do pierwszej z ww. dat wskazać trzeba, że powódka nie wskazała dokładnie, kiedy dostrzeżono poszczególne wady, stąd niemożliwe było ustalenie kiedy nastąpiło jej wykrycie. W tym kontekście niemożliwe jest ustalenie czy powódka dokonała niezwłocznego zawiadomienia pozwanego o stwierdzonych wadach. W zeznaniach powódka wspominała, że usterki zaczęły się pojawiać już po ok. 2 miesiącach od zakończenia prac przez pozwanego, a zatem w sierpniu 2011r. Tymczasem dla wykazania wystosowania zawiadomienia powódka przedłożyła jedynie pismo datowane na 5 kwietnia 2012r. Powoływała się także na wysłanego pozwanemu maila. Treści takiego e-maila i potwierdzenia jego wysłania jednak nie przedstawiła. Natomiast wyżej wskazane pismo, przedłożone wraz z pozwem, nie jest podpisane i nie dołączono do niego dowodu doręczenia (ani nadania) stronie przeciwnej. Pozwany zaprzeczył, aby je otrzymał. Z tego względu brak jest podstawy do przyjęcia, aby powódka skutecznie zawiadomiła pozwanego o wykryciu wad. Wniosek taki jest tym bardziej zasadny, że pismo zostało sporządzone 8 miesięcy po terminie podawanym przez powódkę, wezwaniu w nim zawartym nie można przypisać cech niezwłoczności.

Przyjmując zaś za moment stwierdzenia wad zakończenie prac przez pozwanego, powołane powyżej wnioski tym bardziej zachowują aktualność, jako że odstęp czasowy od wykrycia do zawiadomienia jest jeszcze dłuższy. Przyjęcie jednak takiej daty jest wątpliwe wobec faktu, że powódka zaakceptowała treść faktur wystawionych przez pozwanego natychmiast po ich wystawieniu (fakturę nr (...) w dniu 2 czerwca 2011r.). Słusznie zatem wywodzi pozwany, że w razie istnienia wątpliwości co do jakości prac i oczekiwania na ich poprawę, powódka nie akceptowałaby bez zastrzeżeń treści ww. dokumentów. Powódka jest bowiem przedsiębiorcą, doświadczonym uczestnikiem obrotu gospodarczego. Stąd należy wywodzić, że jest świadoma skutków akceptacji określonych dokumentów, w tym przewidujących wynagrodzenie za prawidłowo wykonane w całości prace. Powódka twierdziła, że z uwagi na zakończenie prac już w nocy, poprzedzającej przyjazd gości, zmuszona była przyjąć prace w takim stanie, w jakim były. Zauważyć jednak trzeba, że podpisanie faktur miało miejsce kilka dni po tym, a zatem był czas na zweryfikowanie jakości robót i wyartykułowanie zastrzeżeń.

Również zeznania świadków i stron nie pozwoliły na ustalenie, aby powódka dokonała analizowanego zawiadomienia choćby ustnie (wbrew wymogom stawianym w § 12 umowy), w szczególności, że strony umówiły się na naprawę pewnych elementów robót na listopad. S. J. i J. K. wskazywali na rozmowy powódki z pozwanym i jej niezadowolenie, nie potrafili podać dokładnej treści tych rozmów, ich przebiegu. Enigmatyczne twierdzenia powódki w powiązaniu z zeznaniami świadków, a także brakiem innych wiarygodnych środków dowodowych, nie pozwalają na poczynienie ustaleń zgodnych z tymi, zawartymi w pozwie. Wprawdzie pozwany przyznał, że powódka już po podpisaniu faktur telefonicznie poinformowała go, że nie zapłaci wynagrodzenia, jednakże zeznania te nie pozwalają na ustalenie, z powodu jakich konkretnie wad powódka zajmowała takie właśnie stanowisko.

Reasumując powyższe rozważania Sąd doszedł do przekonania, że wobec braku zawiadomienia pozwanego o stwierdzonych wadach niezwłocznie po ich wykryciu powódka utraciła uprawnienia z tytułu rękojmi przy wadach fizycznych dzieła.

Już z tej przyczyny należało zatem uznać, że powództwo B. R. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Dodatkowo zauważyć jednak trzeba, że powódka nie skorzystała z uprawnień z tytułu rękojmi w terminie roku od chwili wydania dzieła. Zgodnie z art. 568 § 1 k.c. uprawnienia z tytułu rękojmi za wady fizyczne wygasają po upływie

roku, a gdy chodzi o wady budynku - po upływie lat trzech, licząc od dnia, kiedy rzecz została kupującemu wydana. Brzmienie powołanego przepisu powoduje konieczność interpretacji pojęcia „budynek”. W orzecnictwie wskazuje się, że w kontekście art. 568 § 1 k.c. pojęcie to należy traktować szeroko, nie ograniczając się do znaczenia jakie nadają mu przepisy Prawa budowlanego. Chodzi zatem o obiekt budowlany o złożonej konstrukcji, poważnym znaczeniu gospodarczym i użytkowym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2006r., sygn. I CK 247/05, Lex nr 346091). Trzyletnim terminem przedawnienia należałoby objąć także elementy złożonej konstrukcji budynku, które są związane z jego funkcją w taki sposób, że bez nich spełnienie tej funkcji jest niemożliwe lub utrudnione. Decydujące znaczenie powinno mieć zatem kryterium funkcjonalności, stopień trwałości i połączenia z budynkiem. W tym zakresie wymienia się wady fundamentów, ścian nośnych, stropów, dachu, schodów, wady zmniejszające użyteczność techniczną obiektu i skutkujące obniżeniem standardów bezpieczeństwa. Podkreślenia wymaga jednak fakt, iż jako wady budynku nie mogą zostać zakwalifikowane poszczególne elementy lokalu, nie obejmujące wady obiektu w całości np. balustrada, kafelki (tak też: Odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu rękojmi za wady fizyczne budynku, Jakub Jan Zięty, Bartosz Pawlak, Państwo i Prawo 2/2013).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić trzeba, że nie jest zasadne zakwalifikowanie wad podnoszonych przez powódkę jako wad budynku. W pozwie powódka powołała się na listę wad, stanowiącą załącznik do pisma z dnia 5 kwietnia 2012r. Wskazano w niej na wady występujące w sali restauracyjnej, takie jak niedokładna zabudowa filarów, grzejników, pomarszczona tapeta, odpryski na okleinie, oraz w holu recepcyjnym – np. dotyczące obudowy szafy, blatu, biurka, oświetlenia, napisu. Wynika z tego, że powódka kwestionuje poprawność wykonania poszczególnych elementów konkretnych pomieszczeń przede wszystkim pod względem estetycznym i funkcjonalnym. Nie sposób uznać, aby sformułowane zastrzeżenia dotyczyły elementów konstrukcji i uniemożliwiały korzystanie z lokali zgodnie z ich przeznaczeniem.

Dlatego też należało przyjąć, iż ewentualne uprawnienia powódki z tytułu rękojmi wygasły po upływie roku od momentu wydania rzeczy – przedmiotu umowy o dzieło. Mając zatem na względzie moment zakończenia prac – 26 maja 2011r. stwierdzić trzeba, że termin do realizacji uprawnień upłynął z dniem 26 maja 2012r. Przyjmując nawet, że wydanie dzieła nastąpiło w momencie wystawienia ostatniej faktury (1 czerwca 2011r.), okazuje się że już złożenie pozwu w dniu 23 października 2012r., w którym powódka złożyła oświadczenie o obniżeniu wynagrodzenia, nastąpiło już po wygaśnięciu uprawnień (miarodajna zaś winna być data doręczenia pozwanemu tego oświadczenia).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd oddalił powództwo w całości.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie II wyroku, na podstawie art. 108 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Pozwany wygrał sprawę w całości, zgodnie zatem z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu kosztami postępowania poniesionymi przez stronę pozwaną, obciążona została w całości powódka. Przyznana na rzecz pozwanego kwota w wysokości 3.600 zł stanowi wynagrodzenia pełnomocnika, ustalone na podstawie §6 pkt 6 w zw. z § 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2002 rok, Nr 163, poz.1349 ze zm.).